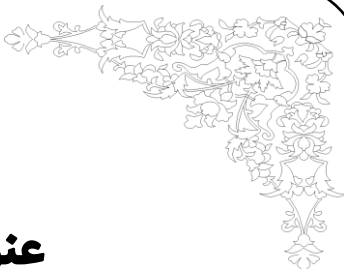

اللهم
الرحمن

عنوان:

اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت

عنوان: اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت

تهیه کننده: مرکز پژوهشی دانشنامه‌های حقوقی علامه

تاریخ تهیه: اسفند ۱۳۹۷

تعداد صفحات: ۷۷ صفحه

فهرست

مقاله ها

استانداردهای جهانی وکالت و موضع نظام حقوقی ایران	۲۰
استانداردهای حرفه‌ای وکلا در جریان داوری	۲۰
اخلاق حرفه‌ای	۲۰
اخلاق حرفه‌ای، حفظ اسرار	۲۱
اخلاق حرفه‌ای در روابط بین وکلاء	۲۱
اخلاق حرفه‌ای در روابط بین وکلای کشور ایتالیا	۲۲
اخلاق حرفه‌ای در وکالت	۲۲
اخلاق حرفه‌ای در وکالت و ارتباط آن با حقوق شهروندی	۲۲
اخلاق حرفه‌ای و حقوق شهروندی برای بهبود بخشیدن به روابط بین وکلاء و موکلین	۲۴
اخلاق حرفه‌ای و عدالت در حرفه وکالت و قضاوت	۲۶
اخلاق حرفه‌ای و وکالت	۲۷
اخلاق حرفه‌ای وکالت	۲۷
اخلاق حرفه‌ای وکالت، رویکردی اسلامی	۲۷
اخلاق حرفه‌ای وکالت از منظر آموزه‌های حقوق بشری	۲۸
اخلاق حرفه‌ای وکالت و ارتباط آن با حقوق مشتری	۲۸
اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان	۲۸
اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان	۲۹
اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان	۳۱

۳۱	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان
۳۱	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان
۳۳	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان
۳۴	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندی
۳۵	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با آن حقوق شهروندی
۳۷	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی
۳۷	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی
۳۸	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی
۳۹	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی
۳۹	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان
۴۰	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان
۴۱	..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندی
۴۲	..... اخلاق حرفه‌ای، وکالت و حقوق شهروندی
۴۴	..... اخلاق حرفه‌ای وکلای دادگستری
۴۴	..... اخلاق حرفه‌ای وکلا در آیین دادرسی و دادگاه های انتظامی
۴۴	..... اخلاق در وکالت
۴۵	..... استقلال حرفه وکالت از دیدگاه استانداردهای جهانی
۴۵	..... استقلال وکلا از منظر استاندارد حقوق بشر و قوانین داخلی ایران
	اصول حرفه‌ای و اخلاقی شغل وکالت و بررسی اصول این حرفه در قانون وکالت ترکیه
۴۸	.....
۴۸	..... آیین رفتار حرفه‌ای برای وکلای مدافع دادگاه کیفری بین‌المللی
۴۸	..... آئین نامه اخلاق حرفه ای وکلای لبنان

بایسته های حرفه وکالت در مبنای نحوه برخورد با موکل، همکار قضائیه و آسیب شناسی آن.....	۴۹
بررسی وظایف قانونی و اخلاقی وکیل.....	۴۹
پذیرش پرونده با عنایت به موازین اخلاق حرفه‌ای.....	۵۰
پیرامون اخلاق حرفه ای.....	۵۰
تأثیر ویژگی های جامعه بر معیارهای ارزشی حرفه وکالت.....	۵۱
تبیین ابعاد و آثار ساز و کارهای ترمیمی شدن عدالت بر حرفه وکالت.....	۵۱
تبلیغات وکلای دادگستری، بایسته ها و نبایسته ها.....	۵۱
تشریح اخلاق و ارزش انسانی در وکالت حرفه‌ای.....	۵۱
تقابل اخلاق حرفه ای و رویه شغلی در نحوه تنظیم وکالتنامه.....	۵۳
جایگاه اخلاق در حرفه وکالت.....	۵۳
جایگاه نهاد وکالت در چارچوب اسناد بین‌المللی حقوق بشر.....	۵۴
جایگاه و اهمیت اخلاق در حرفه وکالت.....	۵۶
چالش‌های وکالت در رعایت حقوق شهروندی از منظر استانداردهای جهانی.....	۵۶
حرفه وکالت از منظر استانداردهای حقوق بشری و قوانین داخلی ایران.....	۵۸
درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای وکالت.....	۵۸
سخنرانی و مصاحبه درباره آزادی و امنیت و جایگاه وکلای دادگستری و اهمیت منشور اخلاقی برای آنها.....	۵۸
سخنی در باب جایگاه اخلاق در قضاوت و وکالت: ناخوانده نقش مقصود.....	۵۹
سلسله مقالات اخلاقی حرفه ای.....	۵۹
سیمای وکیل دادگستری.....	۵۹
قانون اخلاق حرفه ای وکلای سوئیس مصوب ۱۱ ژوئن ۲۰۱۵ میلادی.....	۵۹
قانون اخلاق حرفه‌ای وکلای ژاپن.....	۶۰

- ۶۰..... گزارشی درباره اخلاق حرفه‌ای وکالت ویژه بانوان وکیل
- ۶۰..... گزارش مرتبط: گزارشی درباره اخلاق حرفه‌ای وکالت ویژه بانوان وکیل
- ۶۰..... لایحه جامع وکالت رسمی و باید و نبایدها
- ۶۱..... لایحه جامع وکالت و تاثیر آن بر استقلال و اخلاق حرفه‌ای وکلاء
- ۶۲..... مجموعه مقررات اخلاقی راجع به شغل وکالت (قسمت اول)
- ۶۳..... مجموعه مقررات اخلاقی راجع به شغل وکالت (قسمت دوم)
- ۶۳..... منشور اصول اساسی وکلای اروپایی و قانون اخلاق حرفه‌ای وکلای اروپایی
- ۶۳..... منشور اصول اساسی حرفه وکالت در اتحادیه اروپا
- ۶۳..... منشوری حاکم بر اخلاق و رفتار وکلای دادگستری
- ۶۴..... مدل‌های اخلاق حرفه‌ای وکالت
- ۶۴..... منشور انجام حرفه وکالت در قرن ۲۱
- ۶۴..... نقش اخلاق حرفه‌ای وکلاء در قبال موکل و ضمانت اجرای آن
- ۶۴..... نگاهی به ضوابط «اخلاق حرفه‌ای» در امر وکالت
- ۶۶..... نگرشی نو به مسئله‌ی اخلاق حرفه‌ای وکیل و حقوق شهروندی
- ۶۶..... وکالت، بایدها و نبایدها
- ۶۶..... وکالت عرضه یک خدمت ارزشی است
- ۶۷..... ویژگی‌های وکیل در اخلاق حرفه‌ای و نقش آن در وکالت

کتاب

- ۷۰ ..... THE TROUBLE WITH LAWYERS
- ۷۰ ..... LAWYERS AT WORK
- ۷۰ ..... اخلاق حرفه‌ای وکالت و مشاوره
- ۷۰ ..... اخلاق حرفه‌ای وکیل دادگستری در ایران

آیین رفتار حرفه‌ای وکلای مدافع به انضمام حقوق حرفه‌ای وکلای مدافع تکالیف	
حرفه‌ای کانون وکلا منشور اخلاقی کارکنان کانون وکلا	۷۱
آیین وکالت (تبیین شیوه و شگرد دفاع در دادسراها و دادگاه‌ها)	۷۱
بایدها و نبایدهای وکیل دادگستری (کلیه قوانین و مقررات وکالت دادگستری) به	
همراه	۷۱
بررسی تطبیقی وظایف حرفه‌ای وکیل دادگستری بانضمام: قوانین و مقررات وکالت...	
.....	۷۲
عدالت خواهی در وکالت، پژوهشی در اخلاق حرفه‌ای وکلای دادگستری ایران	۷۲
فنون و کالت در حقوق ایران	۷۲
وکالت	۷۲
مصادیق رفتار خلاف شان وکالت	۷۳
منطق وکالت: استدلال‌ها و کاربرست اخلاق حرفه‌ای در وکالت	۷۳
وکالت نشانی بر بلندای هدف	۷۳
وکیل دادگستری و اخلاق حرفه‌ای	۷۳
رفتار حرفه‌ای وکلای دادگستری کانادا،	۷۴

پایان نامه‌ها

اخلاق حرفه‌ای وکالت و ضمانت اجرای آن در حقوق ایران و کامن‌لا	۷۶
حمایت کیفری و انتظامی از اخلاق حرفه‌ای در وکالت دادگستری	۷۷

هوالمق و له الحمد

کلیات: غلبه بر انفجار اطلاعات با راهبرد کتاب‌شناسی

۱- انفجار اطلاعات در حوزه ادبیات حقوق و قانون ایران:

منظور از انفجار اطلاعات در حوزه حقوق و قانون ایران آنست که وضعیتی پدید آمده که آثار مکتوب و مدون تولید شده در ارتباط با مسایل قانونی و حقوقی بسیار فراوان شده به گونه‌ای که هزینه عمر هم کفاف بازخوانی همه آثار موجود در خصوص یک رشته خاص حقوقی را نمی‌دهد.

مصادیق مشخصی که این وضعیت را نشان می‌دهد به شرح زیر است.

۱-۱- حجم مقررات گذاری سالانه در کشورها بیش از سه هزار صفحه در سال است.

۱-۲- مراجع مقررات گذاری متنوع بوده به طوری که مصوبات حدود یکصد مرجع در روزنامه رسمی منتشر می‌شود.

۱-۳- نویسندگان و صاحبان آثار حقوقی به معنای عام - و صرف نظر از کیفیت آثار آنها - بالغ بر ده هزار نفر هستند که در قید حیات می‌باشند، به گونه‌ای که تولید اثر حقوقی برای فارغ‌التحصیلی تمام رشته‌ها یک شرط و ضرورت شده است.

۱-۴- تعداد نشریات حقوقی محض و یا نشریاتی که دارای زمینه مطالعات حقوقی هستند، بالغ بر دویست نشریه است.

۱-۵- تعداد مقالات حقوقی که در طول سال تولید می‌شود بالغ بر هزار مقاله است.

۱-۶- تعداد کتب چاپ اول حقوقی بالغ بر هزار عنوان کتاب است.

۱-۷- رشته‌های حقوقی جدید افزایش یافته و به شدت نیز در حال گسترش است؛ رشته‌هایی نظیر حقوق نفت و گاز، حقوق شرکتها، حقوق فناوری اطلاعات، حقوق بورس و اوراق بهادار و... که تا چند سال قبل هیچ خبری از آنها نبود.

۲- آثار منفی و مثبت انفجار اطلاعات در حوزه ادبیات حقوق و قانون ایران: پی آیند اولیه انفجار اطلاعات در حوزه ادبیات حقوق عبارتست از:

۲-۱- انبوهی و گیج‌کنندگی اطلاعات در زمینه‌های مختلف حقوقی

۲-۲- اهمیت یابی و پیدایش خدمات ناوبری اطلاعات در زمینه حقوق و قانون

۳- طراحی خدمات ناوبری اطلاعات (کتابداری و اطلاع‌رسانی) حقوقی: منظور از این خدمات، پیدایش رشته‌ جدیدی است که طی آن اطلاعات حقوقی با روش‌های مختلف طبقه‌بندی شده و قابلیت بازیابی سریع پیدا می‌کند برخی از این خدمات عبارتند از:

۳-۱- تدوین فهرستگان‌های حقوقی:

منظور از فهرستگان اثری است که طی آن فهرست فهرست‌ها تهیه می‌شود؛ نمونه‌ای از این خدمات توسط دایرة المعارف حقا (حقوق و قانون ایران) زیر نظر نگارنده طراحی شده است. در این برنامه، بالغ بر سی جلد فهرستگان در دست تهیه است. اولین فهرستگان با عنوان «فهرستگان اصطلاحات حقوقی» در دو مجلد و حدود دو هزار صفحه تهیه شده است. در این فهرستگان تمامی اصطلاحات حقوقی که در ۱۲۸ جلد کتاب مختلف تعریف شده‌اند، آدرس دهی شده است. یعنی مشخص شده که مثلاً اصطلاح «موجد حق» در کدام کتاب‌ها؟ و در کدام صفحات آن کتاب‌ها؟ تعریف شده است. نرم افزار این اثر، قابلیت انتقال سریع به متن را دارا می‌باشد. به کمک فهرستگان می‌توان به سرعت به تعریف واژگان مورد نیاز در منابع مختلف دسترسی پیدا کرد.

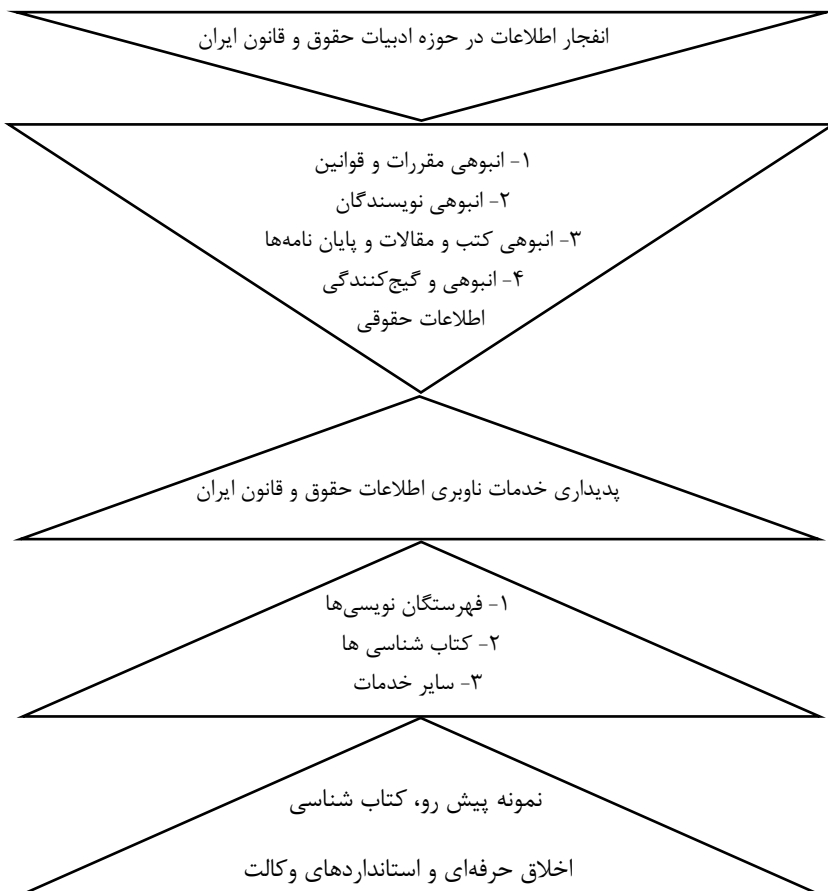
۳-۲- تدوین کتابشناسی‌ها:

در خدمات کتابشناسی، مشخصات کتب، مقالات و پایان نامه‌هایی که در خصوص موضوع خاصی نگاشته شده است، جمع‌آوری می‌شود. خدمات کتابشناسی کمک می‌کند که افراد امکان بازیابی سریع اطلاعات مورد نیازشان را حسب مورد در هر پژوهش به سادگی داشته باشند.

۴- آثار تمرکز بر خدمات ناوبری اطلاعات حقوقی:

انفجار اطلاعات در سایر رشته‌های علمی و خصوصا سرعت پیدایش اطلاعات جدید و منسوخ شدن اطلاعات قبلی موجب شده است که «معنای علم» از تعریف سنتی و گذشته به معنای جدیدی تغییر کند. زیرا در تعریف علم با نگرش سنتی بر «دانستن محتوا» تأکید می‌شد و هرکس که بیشتر بداند عالم‌تر است. اما در نگرش جدید به جای تأکید بر دانستن چیزها، تأکید اصلی بر «دانستن آدرس محتوا»، می‌باشد. با این مقدمه، می‌توان نتیجه گرفت که در دانش و حرفه حقوق و قانون نیز این وضعیت در شرف تحقق است؛ یعنی عالم حقوق کسی است که هرچه بیشتر آگاه باشد به منابعی که در زمینه تخصص وی وجود دارد. چنین شخصی می‌تواند با سرعت بیشتری مطالب مورد نیاز خودش را در آن منابع جستجو کند.

۵- نمودار وضعیت انفجار اطلاعات و پی‌آیندهای آن در حوزه حقوق و قانون ایران:

۶- نمونه پیش رو، کتابشناسی: اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت

به منظور درک دقیق‌تر و عینی‌تری از خدمات کتابشناسی در حوزه حقوق و قانون ایران در این مجموعه به ارائه کتابشناسی اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت در حقوق و قانون ایران می‌پردازیم.

این مجموعه در ۳ بخش تنظیم شده است.

❖ در بخش اول، مشخصات مقالاتی که در ارتباط با اخلاق حرفه‌ای

و استانداردهای وکالت چاپ شده است، ارائه می‌شود.

❖ در بخش دوم، مشخصات مجموعه کتابهایی که در ارتباط با اخلاق

حرفه‌ای و استانداردهای وکالت چاپ شده، ارائه می‌شود.

❖ در بخش سوم، مشخصات پایان‌نامه‌هایی که در ارتباط با اخلاق

حرفه‌ای و استانداردهای وکالت نگاشته شده است، ارائه می‌شود.

در بخش اول مشخصات تعداد ۷۷ عنوان مقاله آورده شده است

در بخش دوم تعداد مشخصات ۱۶ کتاب آورده شده است و در

بخش سوم تعداد مشخصات ۲ عنوان پایان‌نامه ارائه شده است. که

در مجموع اطلاعات کتابشناختی ۹۵ عنوان منبع ذکر شده است.

قبل از ارائه این تحقیق لازم است به دو قانون مهم و اساسی در حوزه کتابشناسی اشاره شود.

۶-۱- منع ارزشگذاری، بنیادی ترین قانون کتابشناسی:

نظر به این که خدمات کتابشناسی حقوق، رشته نوپایی است و نظر به این که در این مجموعه به صورت خاص کتابشناسی اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت ارائه شده، لازم است تأکید شود که با نگاهی به لیست کتب، مقالات و پایان نامه‌ها، ممکن است تصور شود که برخی از آنها فاقد ارزش علمی هستند و یا ارزش قابل توجهی ندارند و نباید در زمره کتب و منابع اخلاق حرفه‌ای و استانداردهای وکالت معرفی شوند. اما باید توجه داشت که «منع ارزشگذاری» پایه‌ای‌ترین و بنیادی‌ترین قانون کتابشناسی است. هدف اصلی در انجام خدمات کتابشناسی آن است که «دانش و اطلاعات تولید شده حول موضوع کتابشناسی» جمع‌آوری شود. بر این اساس، حتی اطلاعاتی که ممکن است فاقد ارزش علمی شناخته شوند، از نظر فلسفه کتابشناسی باید جمع‌آوری و مشخص شوند. زیرا ارزشگذاری و ارزیابی محتوا و حکم بر صحت و بطلان مفاد آنها در حوزه مأموریت «پژوهشگر موضوعی» است. پژوهشگر کتابشناسی فقط باید به جامعیت و مانعیت کتابشناسی بیندیشد و به ارزیابی محتوا وارد نشود.

۶-۲- به روزرسانی مستمر قانون دوم کتابشناسی:

مطابق این قانون خدمات کتابشناسی هیچ وقت به پایان نمی‌رسد و باید به‌طور مستمر به روزرسانی شود. علاوه بر به‌روزرسانی همواره باید تکمیل و تنقیح شود. این قانون ناشی از پراکندگی منابع و مقالات است. فراموش نکنیم که در شرایط انفجار اطلاعات هستیم. پس هیچ وقت نخواهیم توانست همه آنچه که بشریت در موضوع خاصی تولید کرده است را کامل و بدون نقص در یک‌جا فراهم کنیم. پس باید صبور باشیم و نسل‌های متعدد از هر کتابشناسی تولید و تهیه کنیم تا بتوانیم از ثمرات و فواید آن بهره‌مند شویم. **بعون الله تعالی**

محمد درویش زاده

رئیس مرکز پژوهشی دانشنامه‌های حقوقی علامه

فصل اول:

مقالات

اشاره:

در این قسمت مشخصات شناسنامه‌ای ۷۷

عنوان مقاله مرتبط با موضوع تحقیق آورده شده است

۱. استانداردهای جهانی وکالت و موضع نظام حقوقی ایران

نویسنده: نصر اصفهانی، احمد

مقاله: ارائه شده در نخستین کنگره ملی وکلا، اردیبهشت ماه ۹۰، اصفهان

۲. استانداردهای حرفه‌ای وکلا در جریان داوری

(بررسی سند راهنمای کانون وکلای بین‌المللی)

نشست علمی، انجمن داوران جوان اتاق بازرگانی بین‌المللی با همکاری
کمیسیون حقوقی و داوری کمیته ایرانی اتاق بازرگانی وکلای بین‌المللی
سخنران: به آذین حسینی

تاریخ: ۲۴ بهمن ۱۳۹۷، اتاق بازرگانی، صنایع و کشاورزی ایران

۳. اخلاق حرفه‌ای

نویسنده: سپهری، کیومرث

مقاله: مجله کانون وکلای دادگستری کرمانشاه و ایلام، پائیز سال ۱۳۸۲
شماره یک تا نه (پائیز و زمستان سال ۱۳۸۴).

۴. اخلاق حرفه‌ای، حفظ اسرار

نویسنده: شقاقی، بیژن

مقاله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، بهار و تابستان ۱۳۸۲، شماره ۱۱ و ۱۲ (پیاپی ۱۸۰ و ۱۸۱).

۵. اخلاق حرفه‌ای در روابط بین وکلاء

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

مقاله نشریه: اخلاق در علوم و فناوری، پائیز و زمستان ۱۳۸۶ شماره ۳-۴

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای در روابط بین وکلاء به عنوان همکار از اهمیت به سزایی برخوردار است. این همکاری موجب می شود مشکلات و اختلافات موکلین از طرق مسالمت‌آمیز حل و فصل گردد و جایگاه و منزلت شغلی حرفه وکالت ارتقاء یابد.

می‌توان موارد و مصادیق آن را در زمینه های پذیرش و معرفی موکل، انجام مشترک امور مربوط به وکالت، اشتغال در دفتر مشترک، جانشینی همکاران، رفتار با کارآموزان، همکاری با همکاران دیگر کشورها، چگونگی مکاتبات بین همکاران، چگونگی رفتارها در جلسات مشترک، اظهارنظر

در خصوص عملکرد کاری همکار و حتی پذیرش وکالت دعوی علیه یک همکار و موارد دیگر بررسی کرد.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه ای، وکیل، همکار

۶. اخلاق حرفه ای در روابط بین وکلای کشور ایتالیا

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

مجله: گاهنامه دادسرای انتظامی کانون وکلای مرکز، اسفندماه سال ۱۳۸۶ شماره ۹.

۷. اخلاق حرفه‌ای در وکالت

نویسنده: محمودی، اشرف

مجله: کانون وکلا، بهار ۱۳۹۰ - شماره ۲۱۲ (۲۱ صفحه - از ۹۵ تا ۱۱۵)

۸. اخلاق حرفه‌ای در وکالت و ارتباط آن با حقوق شهروندی

نویسندگان: رضا توسلی فارفانی، مرتضی اسدالهی

مقاله: منتشر شده در اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

افراد جامعه غالباً در طرح دعوا و شکایت در دادگاه‌ها و رسیدن به حق خود علم و آشنایی لازم را ندارند که وکلای دادگستری در این زمینه نیاز این گونه افراد جامعه را برطرف می‌کنند و به این خاطر وکلای دادگستری برای موفقیت در شغل و حرفه‌ی خود نیازمند تعلیم و مهارت هستند که این جزئی از اخلاق حرفه‌ای وکلا در شغل‌شان می‌باشد. اخلاق حرفه‌ای وکالت، گستره‌ای از ارزش‌های اخلاقی است که در عرصه‌ی وکالت ظاهر و رعایت و ضرورت آن مطرح می‌شود. به نظر می‌رسد اخلاق حرفه‌ای در وکالت دارای دو مقوله می‌باشد که از یک‌رو در چارچوب حق شهروندی برای مراجعین و موکلین بوده و از روی دیگر در قالب (تکلیف برای وکلا) می‌باشد. این مقاله در قالب دو فصل بوده که به طور اختصار اصول و قواعدی که در اخلاق حرفه‌ای وکالت از سوی وکیل باید رعایت شود عنوان و به توضیح آن پرداخته شده است و همچنین اخلاق و اخلاق حرفه‌ای و حقوق شهروندی را مورد تشریح قرار داده است که این موضوع، فصل اول را تشکیل داده و در فصل دوم نیز به ارتباط اخلاق حرفه‌ای در وکالت با حقوق شهروندی پرداخته شده است. یافته‌ها و نتایج در این مقاله نشان می‌دهد وکلا در شغل خود باید دارای یکسری از ویژگی‌ها از قبیل: استعداد طبیعی و ذاتی، مشخصات ظاهری و رعایت شان وکالت،

شرایط اخلاقی و فطری، سعی در صلح و سازش، قدرت کار، اطلاعات عمومی و حقوقی و... که جزء اخلاق حرفه‌ای وکالت بوده و باید از سوی وکلا رعایت شود. به نظر نگارنده، اخلاق حرفه‌ای و ضرورت آن به مثابه یک حق می‌باشد، حقی برای موکل که باید در ارتباط خویش با وکیل از آن برخوردار شود و از طرف دیگر نیز به صورت تکلیف بوده که چون وکیل در شغل وکالت مشغول می‌گردد ناگزیر به رعایت آن است. اخلاق حرفه‌ای باید به گونه‌ای باشد که از حقوق شهروندی و بشری وکیل و موکل حمایت به عمل آورد و ناقض حقوق و آزادی‌های طرفین نباشد که در این مقاله در جهت اثبات و تقویت این نظریه تلاش شده است.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکالت، وکیل، موکل، حقوق شهروندی

۹. اخلاق حرفه‌ای و حقوق شهروندی برای بهبود بخشیدن به روابط

بین وکلاء و موکلین

نویسنده: زهره جلیل بخش

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای را مجموع هنجارهای مثبت و منفی (باید و نباید) دانست که بر انجام حرفه حاکمیت دارند و وظایف و تکالیف صاحبان مشاغل را در ارتباط با خود و دیگران تعریف می‌نمایند. رابطه‌ی اخلاق حرفه‌ای و حق شهروندی را از دو دیدگاه می‌توان بررسی کرد: یکی تکلیف وکیل بر اعمال موازین اخلاق حرفه‌ای و حق موکل در این راستا و دیگری، ضرورت حمایت از حق وکیل در مقابل اخلاق حرفه‌ای، که این دو مقوله را در دو فصل ارائه می‌شود. بر این اساس به اعتقاد پژوهشگر «رعایت اخلاق حرفه‌ای» نسبت به موکل در حیطه‌ی یکی از حقوق شهروندی مربوط به هر شهروند و موکل بوده و به مثابه‌ی یکی از «حقوق اکتسابی بشری» در چارچوب «حقوق شهروندی» قرار دارد. ضرورت دارد که از وکلاء در قبال اخلاق حرفه‌ای حمایت به عمل آید، به گونه‌ای که ضرورت اعمال اخلاق حرفه‌ای تا جایی پیش روی نکند که حقوق بنیادین شهروندی وکلاء را نقض کند. در تدوین منشور اخلاق حرفه‌ای ضمن ارزش نهادن به حقوق شهروندی وکلاء باید حقوق شهروندی موکل را تضمین نمایند.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای وکالت، وکیل، موکل، حقوق شهروندی

۱۰. اخلاق حرفه‌ای و عدالت در حرفه وکالت و قضاوت

نویسنده: محمد لطفی محمود آبادی

مقاله کنفرانس: دومین همایش ملی عدالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۴.

چکیده:

موضوع اخلاق و عدالت یکی از مهم‌ترین مباحث دین مقدس اسلام است. و از یک نظر، مهم‌ترین هدف انبیای الهی را تشکیل می‌دهد، زیرا بدون اخلاق، نه زندگی معنوی و قدسی بشر مفهوم می‌یابد و نه زندگی مادی و اجتماعی آنان سامان می‌پذیرد. پایبندی به تعهدات اخلاقی، وظیفه خطیری است که هر حقوقدانی (وکیل یا قاضی) در برابر موکلان، جامعه و از همه مهم‌تر در برابر عدالت بر عهده دارند. حرفه وکالت و قضاوت همچون سایر حرفه‌ها ارتباط تنگاتنگی با اخلاق و عدالت دارند، چرا که نقص اصول اخلاقی و عدالت از جانب یک وکیل باعث خدشه‌دار شدن اعتماد موکلش به او می‌شود و همچنین نقص اصول اخلاقی و عدالت از جانب یک قاضی باعث بی‌اعتمادی جامعه به دستگاه قضایی می‌شود. در این پژوهش به بررسی مفهوم اخلاق و عدالت و اهمیت آن پرداخته شده

و از موانع عدالت‌ورزی می‌توان به گرایش‌های نفسانی، رابطه خویشاوندی و دوستی و در نهایت به دشمنی و خصومت اشاره کرد.

کلیدواژگان: اخلاق، عدالت، اخلاق حرفه‌ای، وکالت، قضاوت.

۱۱. اخلاق حرفه‌ای و وکالت

نویسندگان: علی نیازی نخعی، افشین مجاهد

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

۱۲. اخلاق حرفه‌ای و وکالت

نویسنده: نادری، محمد رضا

مجله: کانون وکلا، بهار ۹۰ - شماره ۲۱۲ (۸ صفحه - از ۱۳۳ تا ۱۴۰)

۱۳. اخلاق حرفه‌ای وکالت، رویکردی اسلامی

نویسنده: مرادی، امیر

مجله: کانون وکلای دادگستری مرکز، پائیز ۱۳۹۱ شماره ۴۹ پیاپی

۱۴. اخلاق حرفه‌ای وکالت از منظر آموزه‌های حقوق بشری

نویسنده: فاطمه شجاعی

مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس ملی حقوق و علوم سیاسی

سال: ۱۳۹۶

۱۵. اخلاق حرفه‌ای وکالت و ارتباط آن با حقوق مشتری

نویسنده: سحر جلیلیان

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳.

۱۶. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسندگان: صدیقه جلالی هامانه ، صدیقه یزدان پناه

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای یکی از مقوله‌هایی است که در دنیای امروزی در هر حرفه‌ای مطرح بوده و حرفه وکالت نیز از این گستره مستثنا نیست.

اخلاق حرفه‌ای وکالت، گستره‌ای از ارزش‌های اخلاقی را در بر می‌گیرد که در عرصه وکالت ظهور می‌یابند و ضرورت رعایت آن‌ها مطرح می‌شود به نظر نگارنده اخلاق حرفه‌ای وکالت به سان سکه‌ای دو رو است که یک روی آن در چارچوب «حق شهروندی» برای مراجعین و موکلین نمودار می‌گردد و روی دیگر آن در قالب «تکلیف برای وکلا». اما این مسأله به معنای نبود حق برای وکلا نبوده و اینان نیز در مقام خویش، از حق شهروندی موکلین و مراجعه‌کنندگان متمایز است. به این تعبیر که گرچه بر وکلاست که اخلاق حرفه‌ای را در زمان انجام فعالیت وکالتی رعایت نمایند، اما باید از حقوق شهروندی وکلا نیز در قبال اخلاق حرفه‌ای دفاع کرد و اجازه نداد که اخلاق حرفه‌ای از چنان دامنه مفهومی برخوردار گردد که حقوق شهروندی وکلا را نقض کند. نوشتار حاضر در تلاش است تا این نظریه را تقویت کرده و آن را اثبات نماید.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکالت، حقوق شهروندی، وکیل، موکلین

۱۷. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسندگان: مصطفی باقری، فاطمه مرادی

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

اخلاق و خصوصیات یک وکیل دادگستری باید متناسب با حرفه‌اش باشد و باید مراقب رفتار و گفتار خود در بین مردم و همچنین مراجع قضایی باشد یک وکیل باید اسراری را که به وسیله وکالت از طرف موکل مطلع شده و همچنین اعتبارات او را حفظ کند و کلاً باید در تصرفات و اقدامات خود مصلحت موکل را مراعات نمایند و کلاً در عین نهایت جدیت و سخت‌گیری در دفاع از حقوق موکل، آنجا که مسئله روابط شخصی با همکاران مطرح می‌شود حداکثر احترام را برای همکاران خود قائل شوند. شهروندی تقریباً به‌طور کامل برحسب دارا بودن حقوق تعریف می‌شود. طبق نظر آیت‌ا... محمود هاشمی شاهرودی در کتاب «شهروند محوری در عرصه عدالت» مجموعه حقوقی که برای یک شهروند باید قائل شد را تحت سه عنوان حقوق مدنی و سیاسی، حقوق اقتصادی، فرهنگی اجتماعی و حقوق قضایی بیان می‌کند به گفته شهید مطهری هر انسانی که پا به این جهان می‌گذارد چون انسان است دارای حقوقی است و از این رو می‌تواند (بلکه باید) آن‌ها را مطالبه کند و در برابر تضییع آن‌ها ساکت نماند و همچنین او معتقد است حکومت در اسلام موظف به پاسداری و اجرای حقوق شهروندی است. از دیدگاه مطهری حاکمان نه تنها ملزم به رعایت حقوق و آزادی‌های شهروندی هستند و نه تنها

مطالبه این حقوق از سوی مردم ناپسند نیست بلکه حاکمیت خود موظف به آموزش این حقوق به مردم است.

کلیدواژگان: وکالت، وکیل، حقوق شهروندی

۱۸. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسندگان: سیدحسین حسینی، آذین منفردی

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق
سال: ۱۳۹۳.

۱۹. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسندگان: ستاره سادات ناجی اصفهانی، محمدابراهیم ملک پور

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق
سال: ۱۳۹۳.

۲۰. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسنده: حسین داریزین

مقاله کنفرانس: اولین همایش بین‌المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم
اجتماعی
سال: ۱۳۹۶.

چکیده:

اصول و معیارهای اخلاق حرفه‌ای و رعایت آن در حوزه ارتباطات و تحقق حقوق شهروندی امری لازم و ضروری است، این اصول معیارها اگرچه در حرف دیگر چون پزشکی و غیره مورد توجه و مذاقه قرار گرفته است، اما با عنایت به اهمیت جایگاه رفیع وکیل در جامعه و لزوم توجه و پایبندی به آن در حرفه وکالت، بیش از پیش احساس می‌شود، از این رو اخلاق حرفه‌ای، شاخه‌ای از اخلاق کاربردی است که در حرف گوناگون به ویژه وکالت توجه خاص گردیده که در این پژوهش به مهم‌ترین ارکان و مولفه‌های آن در امر وکالت و نیز ویژگی‌های هر وکیل شایسته و بایدها و نبایدهای وکیل دادگستری بر مبنای و متون اسلامی تبیین و ارایه گردیده است در این مقاله با استفاده از روش کتابخانه‌ای و پژوهشی و نیز یافته‌های علمی و تجربی صورت پذیرفته و به دنبال شناسایی آن ارکان و مولفه‌های حرفه‌ای در امر وکالت می‌باشد

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکیل دادگستری، حقوق شهروندان، ویژگی‌های هر وکیل.

۲۱. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسندگان: میرزایی کتک لاهیجانی، هدیه؛ فرید پرچین سفلی، محمد
مجله: مطالعات حقوق، تابستان ۹۷- شماره ۲۴ (۱۸ صفحه- از ۱۱۳ تا ۱۳۰)

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای وکالت دارای بایدها و نبایدهایی است که برخی از آنها در قانون و مقررات و آیین‌نامه آمده است ولی اخلاق حرفه‌ای نانوشته در بسیاری از مشاغل همیشه بوده است و ممکن است در ادوار دچار تحول گردد همچنین اخلاق حرفه‌ای در عرف‌های مختلف ممکن است متفاوت باشد به عنوان مثال در یک عرف، مراجعه وکیل به محل کار که به هر دلیلی عدم رعایت اخلاق حرفه‌ای محسوب شود ولی در عرف دیگری حسن اخلاق محسوب گردد بنابراین آنچه در این مقاله مورد توجه واقع شده است اخلاق حرفه‌ای امروزه‌ای می‌باشد که به بررسی شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای وکلا پرداخته شده است و ارتباط اخلاق حرفه‌ای با حقوق شهروندی به طور مفصل بررسی شده است در واقع میتوان گفت حق شهروندی موکلین ایجاب می‌کند که از اخلاق حرفه‌ای وکلا بهره مند گردند و عدم رعایت اخلاق حرفه‌ای از سوی وکیل موجب سلب این

حقوق شهروندی موکلین خواهد شد. دو موضوع در خصوص اخلاق حرفه‌ای وکلا حایز اهمیت است. حق شهروندی برای موکلین و کسانی که مراجعه میکنند و تکلیف برای وکلا. باید توجه داشته باشیم که نباید دامنه مفهوم حق شهروندی را آنقدر توسعه داد که حقوق شهروندی وکلا در زمان انجام فعالیت وکالتی نادیده گرفته شود و این حق در ارتباط با وکلا نقض گردد چون این دو موضوع نافی حق برای وکلا نبوده و آنان نیز باید از این حق بهره‌مند هستند.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، حقوق شهروندی، وکالت، وکیل و موکل

۲۲. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندی

نویسنده: رسول خداداد بناب

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای، مسئله‌ای غیرقابل انکار در دنیای امروزی در هر حرفه‌ای می‌باشد، من الجمله حرفه وکالت که شاید انتظارات جامعه از این حرفه، به خاطر توازن در برقراری عدالت بیشتر باشد. اخلاق حرفه‌ای وکالت، مشمول ارزش‌های انسانی که از ناب‌ترین آنها، ارزش اخلاقی می‌باشد که

در حرفه وکالت مورد اهمیت فراوان قرار می‌گیرد و جوامعی که بتوانند ضرورتش را به خوبی تشخیص دهند و خود را بابت وجه به ویژگی‌های اخلاق حرفه‌ای آماده‌سازی کنند، بهترین نتایج را خواهند گرفت. همین‌طور اقتدار وکالت و اعتلای دستگاه قضایی در اعمال اخلاق حرفه‌ای وکالت که منطبق با منشور IBA باشد، در احقاق حقوق شهروندی می‌تواند بسیار موثر واقع شوند، هر چند نهاد وکالت در عصر توسعه حقوق شهروندی نقشی پررنگ ایفا می‌کند. کوشش موجود اینجانب در تلاش است تا این نظریه را تقویت کرده و آن را اثبات نماید.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکالت، حقوق شهروندی

۲۳. اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با آن حقوق شهروندی

نویسندگان: مجتبی ملک‌پور، ماشاله میرباقری

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳.

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای وکالت گستره‌ای از ارزش‌های اخلاقی است که در عرصه وکالت ظهور و ضرورت رعایت آن مطرح می‌شود. موضوع تحقیق حاضر اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی است با توجه به

این که وکلا باید دارای ویژگی‌ها و تمایزهای خاصی باشند تا بتوانند در راستای تحقق عدالت موثر واقع شوند این سوال مطرح می‌گردد که شرایط یک وکیل به لحاظ حرفه‌ای چیست و جامعه وکالت تا چه حد توانسته انتظارات مردم را در احقاق حقوق و تأمین عدالت در جامعه فراهم سازد؟ روش تحقیق در این مقاله توصیفی بوده و تلاش گردیده از طریق منابع کتابخانه‌ای موضوع تحقیق تحلیل شود فلذا در این تحقیق بر بیان رابطه اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندی و شرایط اساسی وکلا برای موفقیت و انتظارات جامعه از وکلای دادگستری و تعهدات وکیل و موکل می‌پردازیم. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اخلاق حرفه‌ای وکالت رابطه مکمل و همپوشان با حقوق شهروندی دارد که وکلا باید در همه حال این گزاره‌ها را مورد توجه قرار دهند بنابراین برای رعایت این مقوله ضروری است علاوه بر اینکه وکلا دارای ویژگی‌های ذاتی و اختصاصی منحصر به حرفه خود باشند قانون وکلا نیز بسترهایی را فراهم نماید تا اخلاق حرفه‌ای در هر شرایطی توسط وکلا رعایت شود.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، حقوق شهروندی، وکالت

۲۴. اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی

نویسندگان: ابوذر شفیعی، رضا فنزاد، اعظم امیری، علی شفیعی
مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق
سال: ۱۳۹۳

۲۵. اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی

نویسنده: مرجان رستمی
مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق
سال: ۱۳۹۳
چکیده:

موضوع اخلاق و بحث‌های مربوط به آن از قدمت طولانی برخوردار است. هرچند ادعای طرح بحث‌های نو در این مقال کمی دشوار می‌باشد لیکن باید پذیرفت که اخلاق مفهومی اساسی و اجتماعی است که بحث در خصوص آن بی‌انتهاست. اخلاق زیر بنای اساسی جامعه مدنی و سنگ زیرین تمدن‌های بشری را تشکیل می‌دهد و طبعاً این امر شامل حرفه‌های مختلف نیز می‌گردد و در واقع اخلاق در سیر تکوین و استمرار مشاغل نقش اساسی را ایفاء نموده است. اخلاق حرفه‌ای در عین ارتباط با اخلاق و وجود اهداف و مشترکات با آن دارای تعاریف و اهداف مستقل

و متمایزی است به گونه‌ای که در عصر حاضر خود را به سمت قواعد حقوقی نزدیکتر نموده است. در مختصر نوشته حاضر بر آنیم که با ارائه تعاریف و مفاهیم اخلاق حرفه‌ای، رابطه آن را با علم اخلاق و حقوق مشخص نمائیم. بیان مبانی و منابع اخلاق حرفه‌ای و ضرورت‌های شناسایی اخلاق حرفه‌ای از طریق تدوین و ارائه آموزش‌های دانشگاهی و ضمن انجام حرفه، محورهای اساسی این مقاله را تشکیل می‌دهند. امید است که زوایایی از بحث نو اخلاق حرفه‌ای را طرح نموده باشیم. بدیهی است که در چنین مسائلی کارهای ارائه شده عاری از هرگونه عیب و ایراد نباشد.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکالت، حقوق شهروندی

۲۶. اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی

نویسنده: محمدحسین ربیعہ

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

۲۷. اخلاق حرفه‌ای وکالت و رابطه آن با حقوق شهروندی

نویسنده: دکتر محمد جعفر ساعد

مقاله: ماهنامه مدرسه حقوق، شماره ۶۳

سال: ۱۳۹۰

۲۸. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسنده: یاسر جمشیدی

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای یکی از مهمترین مقوله‌هایی است که در دنیای امروزه در هر حرفه‌ای مطرح بوده و حرفه وکالت از این امر مستثنی نیست حق داشتن وکیل از مهمترین شروط فرآیند دادرسی منصفانه در محاکم داخلی و بین‌المللی است اغلب متهمان و محکومان از حقوق قانونی خود مطلع نیستند و نمی‌توانند ادعاهای خود را آن‌گونه که شاید و باید به سمع قضات دادگستری برسانند و از این‌رو شرایط و امکانات تحصیل وکیل یکی از تضمینات لازم برای حقوق شهروندان می‌باشد. در جهت

بررسی اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان این مقاله از ۲ فصل تشکیل شده (فصل اول: اخلاق حرفه‌ای وکالت و کلیات حقوق شهروندی - فصل دوم: اخلاق حرفه‌ای وکیل درارتباط با موکل) و انشا... در جهت اهداف قانون مثمر ثمر واقع گردد.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، حقوق شهروندی، وکیل و موکل

۲۹. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندان

نویسنده: سیدهادی موسوی

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق،

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

بدون تردید اخلاق حرفه‌ای در بهبود روابط اجتماعی و ارتقاء سطح کیفیت خدمات اجتماعی که در یک جامعه ارائه می‌شود نقش چشمگیری دارد. اهمیت اخلاق حرفه‌ای، در مشاغل اجتماعی مهم‌تر و به‌ویژه در حرفه وکالت و به طور اخص وکالت دادگستری، قابل توجه بوده و دارای نمود برجسته‌تری می‌باشد. رسالت اصلی وکیل، دفاع از حق و اجرای عدالت است، این موضوع در واقع شاخص تبیین‌کننده اخلاق و

رفتار حرفه‌ای وی خواهد بود. به نظر نگارنده، رعایت حقوق شهروندی که خود مصداقی بارزی از دفاع از حق محسوب می‌شود را می‌توان به عنوان معیار اخلاق حرفه‌ای وکیل در جامعه دانست و بر این باور بود که اخلاق مزبور رابطه‌ای مکمل و همپوشان با حقوق شهروندی دارد. مقاله حاضر با طرح این دیدگاه در صدد است ضمن بررسی اخلاق حرفه‌ای وکالت، کارکردهای این اخلاق در تحقق حقوق شهروندی را به اثبات رساند.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، حقوق شهروندی، وکیل، موکل، وکالت

۳۰. اخلاق حرفه‌ای وکالت و حقوق شهروندی

نویسنده: عبدالرضا حاتمیان

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

از آنجایی که حرفه‌ی وکیلی در محاکم اعم از جزائی و حقوقی و نظایر آن به عنوان بازوی قضات است ایجاب می‌کند که مسولیت اخلاقی و تعهدات یک وکیل بنابر اهمیت حرفه و نقش جایگاه که در جامع دارد از ویژگی خاصی برخوردار باشد که می‌توان آن را از جنبه‌های مختلفی

چون رعایت شئون فردی و وظایف نسبت‌کانون و نحوه رفتار با موکل بررسی کرد. زیرا اخلاق حرفه‌ای وکلاء بسان سکه‌ای دو روست که یک روی آن در قالب تکلیف برای وکلا و روی دیگر در چهارچوب حق شهروندی و برای مراجعین و موکلین نمودار می‌گردد، زیرا وکیل باید با رعایت شئون اخلاقی و صداقت و پاکدامنی همواره این وظیفه را مدنظر داشته باشد که خدمتگزار مردم و دستگاه قضا بوده، و چون حرفه وکالت زیر ذره‌بین دقیق اجتماع است رفتار و گفتار تک‌تک وکلا بر دیدگاه جامع موثر است.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکیل، موکل، حق شهروندی

۳۱. اخلاق حرفه‌ای، وکالت و حقوق شهروندی

نویسندگان: مصطفی باقری، محمدامین ابراهیمی

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳.

چکیده:

اخلاق حرفه‌ای به عنوان فرهنگ و زبان آرایه خدمات در هر حرفه‌ای لحاظ می‌گردد این امر برگستره بعضی مشاغل که درتقابل با افراد بیشتری از جامعه است نمود بیشتری هم پیدا می‌کند. با توجه به

حساسیت شغلی بعضی افراد جامعه مانند وکلای دادگستری، نیاز به رعایت و تنظیم این اخلاق بیشتر احساس می‌گردد. در رابطه با شغل وکالت اخلاق حرفه‌ای، از دو جنبه قابل بررسی است یک جنبه به عنوان اخلاقیات و وجدان کاری در روند رسیدگی به پرونده موکلین و دیگری در رابطه با تکالیف کاری و کلاء محقق می‌گردد. رعایت اخلاق حرفه‌ای در زمان انجام فعالیت وکالتی از اهم کارکرد وکلا است حال با توجه به این که این کارکرد مهم را به عنوان یک حق برای موکل شناخته‌ایم به چگونگی بیان این مطلب که چه چیزی در قوانین ما و در سایر قوانین کشورهای مختلف این پشتوانه را برای موکلین به وجود آورده و تضمین می‌کند و چرا وکلای باید در رابطه با اخلاق حرفه‌ای شغل خود که رابطه جدانشدنی با حقوق شهروندی موکلین دارد اهتمام بیشتری نمایند پرداخته‌ایم. در این مقام به صورت غیر آزمایشی و از راه تحلیل اسنادی به بیان و تبیین این مطلب می‌پردازیم.

کلیدواژگان: اخلاق، اخلاق حرفه‌ای، وکالت، حقوق

۳۲. اخلاق حرفه‌ای وکلای دادگستری

نویسنده: رحیم زاده، محمد

مندرج در کتاب صد مقاله از صد وکیل، تهران، کانون وکلای دادگستری مرکز، سال ۱۳۹۲.

۳۳. اخلاق حرفه‌ای وکلا در آیین دادرسی و دادگاه‌های انتظامی

(آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای وکلای دادگستری کشورهای عضو اتحادیه اروپا)

مقاله: مجله کانون

۳۴. اخلاق در وکالت

نویسنده: فرشاد غفوری

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳.

چکیده:

حرمت امامزاده با متولی است. اخلاق در وکالت امروزه به عنوان یک مقوله مهم و بعضاً چالش‌انگیز در دنیای حقوق و وکالت مطرح می‌باشد و سایه گسترده‌ای در محاکم قضایی و اداری نظام پهن و حکمفرمایی می‌نماید به طوری که اخلاق وکیل به عنوان مهمترین دلیل جهت جذب

افراد و پرونده و مختومه شدن پرونده خود در جریان دادرسی جدای از طرح مستندات قانونی نمی‌باشد. اخلاق در وکالت در جامعه امروزی سطح گسترده‌ای را به خود معطوف نموده به‌طوری که در مجالس و محافل حقوقی ضمن اینکه از کارایی و جذابیت و محسنات و کیل صحبت می‌شود از اخلاق و بدخلقی و خوشرویی و کیل و وکالت در پرونده سخن به میان می‌آید که سخنی در این خصوص مطرح می‌گردد.

کلیدواژگان: اخلاق، حقوق شهروندی، حقوق، وکالت

۳۵. استقلال حرفه وکالت از دیدگاه استانداردهای جهانی

نویسنده: پوراستاد، مجید

مقاله: خبرنامه مدرسه حقوق شماره ۶۳

سال: ۱۳۹۰

۳۶. استقلال وکلا از منظر استاندارد حقوق بشر و قوانین داخلی ایران

نویسندگان: زینب نجارزاده، علی همت‌پور

مقاله: منتشر شده در اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

تاسیس نهاد وکالت در ایران - که رویداد خاطره انگیز نه تنها در ایران بلکه در خاورمیانه و حتی آسیا و کشورهای دیگر محسوب می‌گردد و البته این نکته برای وکلای ایران و جامعه‌ی ایرانی و حتی جامعه‌ی جهانی بسیار با اهمیت و افتخارآفرین می‌باشد. نگاهی به تاریخ سیاسی و اجتماعی خاورمیانه و آسیا، اهمیت تاسیس این نهاد وکالت را که در حقیقت یکی از اولین نهادهای مدنی مستقل از حکومت و مربوط به گروهی از فرهیختگان جامعه است - نشان می‌دهد. هرچند حرفه‌ی وکالت در ایران همواره با چالش‌ها و جریاناتی خوش‌آیند و ناخوش‌آیند همراه بوده و هرچند در بسیاری از مواقع مورد بی‌مهری دولت مردان قرار گرفته است ولی اکنون ملاحظه می‌گردد که حرفه‌ی شریف وکالت همانند آنچه که در همه کشورهای پیشرفته سابقه دارد به‌طور مستقل و فارغ از مدیریت مراجع دولتی به فعالیت خود که همانا دفاع از حقوق دادخواهان است ادامه می‌داده، با تدوین آیین‌نامه‌ی خلاف قانون از ناحیه‌ی ریاست محترم سابق قوه‌ی قضائیه که موجبات سلب استقلال کانون وکلای دادگستری را فراهم ساخت - و در نتیجه کانون‌های وکلای دادگستری ایران با بحران عظیمی مواجه گردیدند - ولی با اقدام فوری کانون وکلای دادگستری مبنی بر طرح دعوی در دیوان عدالت اداری به

خواسته‌ی صدور حکم ابطال آیین‌نامه بر خلاف قانون و نیز دستور ریاست سابق قوه‌ی قضائیه مبنی بر تعویق اجرای آیین‌نامه به مدت شش ماه موجبات فروکشی موقت بحران فراهم گردید. این در حالی است که کانون وکلای دادگستری یک نهاد مدنی مربوط به امور حرفه‌ای وکلای دادگستری است که دخالتی در امور و مسائل سیاسی و جناحی نداشته و ندارد و با توجه به ماهیت حرفه‌ی وکالت که دفاع از حقوق موکلین است شرعاً و عقلاً باید استقلال مبتنی بر قانون را داشته باشد. استقلال موردنظر ما، استقلال در مقابل قوه‌ی مجریه و قوه مقننه و قوه قضائیه دقیقاً طبق قوانین مملکتی است و لاغیر.

بنابراین باید قوه قضائیه، شخصا و رأساً نسبت به عدم اجرای دایمی آیین‌نامه ناقض قانون استقلال کانون‌های وکلای دادگستری اقدام نماید. در این تحقیق علی‌رغم مشکلاتی مانند دسترسی نداشتن زیاد به کتب مفید حقوقی و کثرت مطالب مشابه به هم در این زمینه و صرف هزینه‌های مالی فراوان برای دسترسی به برخی سایت‌های حقوقی، استقلال وکلا را از منظر استاندارد حقوق بشر و قوانین داخلی ایران را مورد بررسی قرار داده‌ام.

کلیدواژگان: استقلال وکلا، چالش‌ها، لایحه‌ی قانونی استقلال وکلا، وکلاء، معیار استقلال

۳۷. اصول حرفه‌ای و اخلاقی شغل وکالت و بررسی اصول این حرفه در
قانون وکالت ترکیه

نویسنده: والایی، حمید

مقاله: مجله علمی انتقادی حقوقی کانون وکلا شماره ۲۱۲

۳۸. آیین رفتار حرفه‌ای برای وکلای مدافع دادگاه کیفری بین‌المللی

نویسندگان: آلبرت برناردی، رضا معتمدی

مقاله نشریه: کانون وکلا «سال ۱۳۸۱ - شماره ۱۷۸»

۳۹. آئین نامه اخلاق حرفه‌ای وکلای لبنان

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

مجله: کانون وکلای دادگستری مرکز، بهار و تابستان سال، ۱۳۸۹، شماره

(۳۹ و ۴۱ پیاپی).

۴۰. بایسته های حرفه وکالت در مبنای نحوه برخورد با موکل، همکار

قضائیه و آسیب شناسی آن

نویسنده: بنکدار، مجید،

منبع: <http://www.Talivekalat>

۴۱. بررسی وظایف قانونی و اخلاقی وکیل

نویسندگان: فرشاد حیدری، مصطفی باقری

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

وکالت عقدی است که به موجب آن، یکی از طرفین طرف دیگر را برای امری نایب خود می‌نماید، وکیل کسی است که از طرف دیگری به موجب عقد وکالت مأمور در انجام امری است، با انعقاد عقد وکالت، وکیل و موکل در برابر یکدیگر حق و تکلیف یافته، دارای روابط حقوقی، وظایف و مسؤولیت‌های متقابلی می‌شوند. کمک به افراد برای احقاق حق خود، ارائه مشاوره‌های حقوقی برای آشنا نمودن افراد با قوانین در موضوع مورد اختلاف و کمک به قضات برای صدور رأی عادلانه، تعهد وکیل به انجام مورد وکالت، تعهد وکیل به رعایت مصلحت موکل، تعهد وکیل به تقدیم

حساب دوران وکالت و استرداد اموال و اسناد موکل از وظایف متقابل می‌باشد، وکلا باید در اخلاق حرفه‌ای خود سه امر مهم صداقت، صراحت و تعادل رابه عنوان اصل و اساس وکالت خود قرار دهند و در بیان محتوا آن را رعایت کنند همچنین رازداری را به عنوان شاخص‌ترین ویژگی یک وکیل حفظ کنند.

کلیدواژگان: وکیل، اخلاق، وظایف، وکالت.

۴۲. پذیرش پرونده با عنایت به موازین اخلاق حرفه‌ای

نویسنده: رفیعی فرد، حمید

مقاله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، بهار و تابستان ۱۳۸۴، شماره ۱۹ و ۲۰ (پیاپی ۱۸۸ و ۱۸۹).

۴۳. پیرامون اخلاق حرفه‌ای

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

مجله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، پائیز و زمستان ۱۳۸۷ شماره ۳۳ و ۳۴ پیاپی

۴۴. تأثیر ویژگی های جامعه بر معیارهای ارزشی حرفه وکالت

نویسنده: رفیعی فرد، حمید

مقاله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز شماره ۹ و ۱۰ شماره پیاپی

۱۷۸ و ۱۷۹

سال: ۱۳۸۱

۴۵. تبیین ابعاد و آثار سازوکارهای ترمیمی شدن عدالت بر حرفه وکالت

نویسنده: شمعی، محمد

مقاله: خبرنامه مدرسه حقوق شماره ۶۳

سال: مهر ۱۳۹۰

۴۶. تبلیغات وکلای دادگستری، بایسته ها و نبایسته ها

نویسنده: ناهید عطر چین

مجله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، زمستان ۱۳۹۱ شماره ۵۰

(پیاپی ۲۱۹).

۴۷. تشریح اخلاق و ارزش انسانی در وکالت حرفه‌ای

نویسندگان: طیبه قدرتی ساهمزی، نرجس رضاپور

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

پیوستگی اخلاق و علم در حوزه‌های مختلف دانش، همواره به عنوان یک اصل مهم و مسلم برای ارتقای مادی و معنوی بشر مطرح بوده است. به‌طوری که یکی از دغدغه‌های اساسی مدیران کارآمد چگونگی ایجاد بسترهای مناسب برای عوامل انسانی شاغل در تمام حرفه‌ها است تا آنها با حس مسئولیت و تعهد کامل به مسائل جامعه و حرفه خود بپردازند و اصول اخلاقی حاکم بر شغل و حرفه‌ی خود را رعایت کنند. اخلاق حرفه‌ای یکی از مسائل اساسی همه جوامع بشری است. امروزه وکالت دادگستری به صورت یک حرفه در آمده و تخصص با ارزشی است و از نقطه نظر اجتماعی در ردیف شریف‌ترین و پر اهمیت‌ترین خدمات به شمار می‌رود. هدف از نگارش این مقاله ارائه تصویری از اخلاق حرفه‌ای وکلاء است.

کلیدواژگان: وکیل، اخلاق حرفه‌ای، عدالت، صداقت، رازداری

۴۸. تقابل اخلاق حرفه ای و رویه شغلی در نحوه تنظیم وکالتنامه»

نویسنده: خندانی، سیدپدرام

مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، بهار ۱۳۹۰، شماره ۴۳ (پیاپی ۲۱۲).

۴۹. جایگاه اخلاق در حرفه وکالت

نویسندگان: عبدالرسول دهقانی فیروزآبادی، اعظم مدیح، جلال یزدی
مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

وکیل به عنوان شخصی که می تواند نقش حیاتی در احقاق حقوق حقه موکل ایفاء کند، الزاماً مکلف به رعایت اخلاق حرفه ای در ارائه خدمات حقوقی نیز می باشد. التزام وکیل به رعایت اصول اخلاق حرفه ای، با سوگند یادکردن وی آغاز گردیده و جزیی از وجدان و اعتقاد وکیل می گردد. اخلاق حرفه ای شبیه وسیله ای دو لبه است که یک لبه آن حق و لبه دیگر آن تکلیف است. حقی برای موکل و تکلیفی برای وکیل. اما به واقع این مقوله زمانی می توان در عالم عمل شاهد آن باشیم که لوازم

تحقق آن نیز فراهم باشد تا بتوان هم بر چهره تکلیف وکیل رنگ و لعاب روشنی بخشید و هم بر حق موکل برای وکیل نمایان ساخت. با این حال، گرچه وکیل در رابطه باموکلش وظیفه دارد تا موازین اخلاقی را رعایت نماید، خود باید در مقابل اخلاق حرفه‌ای وکالت مورد حمایت قرار گیرد. به‌گونه‌ای که اخلاق حرفه‌ای به تعریف درآید و گستره آن به روشنی شناسایی و تعیین گردد. شناسایی و تعیین دامنه آن می‌تواند ابزاری باشد تا بتوان از حقوق وکیل نیز حمایت به عمل آورد. نباید اخلاق حرفه‌ای چندان وسیع تعریف گردد که تمامی زوایای زندگی وکیل را در برگیرد و وی را از حقوق و آزادی‌هایش محروم سازد. اساسی‌ترین اصول اخلاق حرفه‌ای خاص وکالت تابعی از رابطه وکیل و موکل، وکیل با وکیل، وکیل با مرجع قضایی و وکیل با کانون متبوع می‌باشد.

کلیدواژگان: وکیل، وکالت، اخلاق حرفه‌ای، موکل

۵۰. جایگاه نهاد وکالت در چارچوب اسناد بین‌المللی حقوق بشر

نویسنده: سلیمیان، ابوالفضل؛ دریای بغدادآبادی، سعید

مجله: مطالعات حقوق بشر اسلامی، پاییز و زمستان ۱۳۹۴ - شماره ۹

علمی - ترویجی (۲۲ صفحه - از ۶۵ تا ۸۶)

چکیده:

دادرسی عادلانه یکی از مهمترین ضرورت‌های جامعه دموکراتیک می‌باشد که در تمام اسناد حقوق بشری چه در سطح جهانی و چه در سطح منطقه‌ای شناسایی شده است. بر این اساس، یکی از عواملی که جزء لاینفک و اجتناب ناپذیر یک دادرسی عادلانه و منصفانه محسوب می‌شود، حضور وکیل مدافع در دادرسی و دفاع از حقوق مادی و معنوی موکل خود است، به طوری که این مقوله، پرورش یافته مکتب حقوق بشر و رهیافتی به سوی اجرای عدالت و حفظ کرامت انسانی می‌باشد. امروزه می‌توان «وکالت» را چه از لحاظ مبنایی و چه از لحاظ مفهومی در چارچوب اسناد بین‌المللی اعم از کنوانسیون‌ها، معاهدات، پروتکل، بیانیه‌ها و لوایح بین‌المللی مشاهده کرد. با توجه به چنین رویکردی، هدف از این نوشتار شناسایی و بررسی جایگاه نهاد وکالت در اسناد متعدد بین‌المللی حقوق بشر از جمله اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، اعلامیه اسلامی حقوق بشر، منشور آفریقایی حقوق بشر و ملتها، کنوانسیون اروپایی و آمریکایی حمایت از حقوق بشر و مجموعه اصول اساسی مربوط به نقش وکلاء می‌باشد. در نهایت با بررسی این موارد خواهیم یافت که در اسناد بین‌المللی حقوق بشر و معاهدات بشردوستانه و قطعنامه‌های سازمان ملل متحد، «وکالت» رکن اساسی

نظام قضایی است و نقش مستقیمی در استقرار حاکمیت قانون و حمایت از حقوق بشر و آزادی‌های اساسی دارد.

۵۱. جایگاه و اهمیت اخلاق در حرفه وکالت

نویسنده: سلیمیان، ابوالفضل؛ هاشمی باجگانی، سیدجعفر

مجله: اندیشمندان حقوق، تابستان ۱۳۹۵ - شماره ۹ (۱۴ صفحه - از ۱۳۵ تا ۱۴۸)

۵۲. چالش‌های وکالت در رعایت حقوق شهروندی از منظر استانداردهای جهانی

نویسندگان: سبحان طیبی، پیمان نمامیان، هدیه سادات میرترابی

منتشر شده در اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

امر وکالت راهبردی بی‌نظیر در عرصه حقوقی و قضایی و راهکاری برای تحقق عدالت بوده آن چنان که این مقوله پرورش یافته مکتب حقوق بشر و رهیافتی به سوی اجرای عدالت و حفظ کرامت انسانی است. امروزه می‌توان وکالت راچه از لحاظ مبنائی و چه از لحاظ مفهومی در چارچوب

اسناد بین‌المللی اعم از کنوانسیون‌ها، معاهدات، پروتکل، بیانیه‌ها و لوایح بین‌المللی مشاهده کرد. وکالت تنها حضور در مراجع قضایی و دفاع از متهم و موکل نیست بلکه ندای عدالت و مفهومی فراتر از یک قرارداد وکالت است. با این وصف درحال حاضر وکالت همگام با رعایت حقوق شهروندی، استانداردهایی را فراتر از عرصه ملی می‌طلبد و به این نکته در اسناد بین‌المللی اذعان گردیده است. این، همانا نوعی نو اندیشی در قلمرو وکالت در جهت تحقق عملی و عینی عدالت است. به نظر می‌رسد اگر این نو اندیشی در عرصه وکالت تحقق نیابد قطعاً مسئولیت فردی و جمعی فعالین در این زمینه برانگیخته خواهد شد. هرچند در این مسیر چالش‌هایی وجود دارد اما با عملکرد صحیح و رعایت اخلاق وکالتی و کم کردن فاصله وکالت با دستگاه قضا و عمل به اسناد بین‌المللی می‌توان در جهت تحقق این نو اندیشی گام‌های موثری برداشته و در راه اثبات آن کوشید.

کلیدواژگان: وکالت، حقوق شهروندی، اسناد بین‌المللی، عدالت اجتماعی، استانداردهای جهانی

۵۳. حرفه وکالت از منظر استانداردهای حقوق بشری و قوانین داخلی ایران

نویسنده: حیدری، لیلا

مقاله: خبرنامه مدرسه حقوق شماره ۶۳

سال: ۱۳۹۰

۵۴. درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای وکالت

نویسنده: غضنفری، علی اکبر

مجله: کانون وکلا، بهار ۱۳۹۰ - شماره ۲۱۲ (۱۶ صفحه - از ۵۱ تا ۶۶)

۵۵. سخنرانی و مصاحبه درباره آزادی و امنیت و جایگاه وکلای دادگستری
و اهمیت منشور اخلاقی برای آنها

نویسنده: کاتوزیان، ناصر

مجله: همایش های سراسری کانون های وکلای دادگستری ایران آبان

ماه ۱۳۹۱، (بوشهر)، خردادماه (۱۳۹۲ اردیبهشت)، آبان ماه (۱۳۹۲/۱۳۹۱)

۵۶. سخنی در باب جایگاه اخلاق در قضاوت و وکالت؛ ناخوانده نقش

مقصود

نویسنده: راسخ، محمد

مجله: وکالت، اسفند ۱۳۹۰ - شماره ۳۹ (۱ صفحه - از ۴۸ تا ۴۸)

۵۷. سلسله مقالات اخلاقی حرفه ای

هیأت تحریریه نشریه داخلی کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی
و اردبیل شماره های یک الی پنجم و ششم،

سال: ۱۳۸۳

۵۸. سیمای وکیل دادگستری

نویسنده: طیرانیان، دکتر غلامرضا

مقاله نشریه: وکالت «تیر ۱۳۸۵ شماره ۲۹-۳۰»

۵۹. قانون اخلاق حرفه ای وکلای سوئیس مصوب ۱۱ ژوئن ۲۰۱۵ میلادی

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

مجله: کانون وکلای دادگستری مرکز، پائیز و زمستان ۱۳۸۷ شماره

۳۱ و ۳۲ پیاپی، ۲۱۱.

۶۰. قانون اخلاق حرفه‌ای وکلای ژاپن

نویسنده: قهرمانی، نصراله و یوسفی محله، ابراهیم

مقاله: مجله کانون وکلای دادگستری مرکز، بهار ۱۳۹۰، شماره ۴۳
(پیاپی ۲۱۲).

۶۱. گزارشی درباره اخلاق حرفه‌ای وکالت ویژه بانوان وکیل

نویسنده: کانون وکلای دادگستری مرکز

مقاله: مجله علمی انتقادی حقوقی کانون وکلا شماره ۲۱۲
سال: ۱۳۹۰

۶۲. گزارش مرتبط: گزارشی درباره اخلاق حرفه‌ای وکالت ویژه بانوان وکیل

مجله: کانون وکلا، بهار ۱۳۹۰ - شماره ۲۱۲ (۶ صفحه - از ۱۴۱ تا ۱۴۶)

۶۳. لایحه جامع وکالت رسمی و باید و نبایدها

نویسنده: پاسبان، محمدرضا

مقاله: خبرنامه مدرسه حقوق شماره ۷۲

سال: ۱۳۹۱

۶۴. لایحه جامع وکالت و تاثیر آن بر استقلال و اخلاق حرفه‌ای وکلاء

نویسندگان: نسرين کریمی، عصمت کریمی، علی‌اکبر مشیری، احسان

رحیمی‌پور

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

لایحه جامع وکالت به عنوان یک لایحه قضایی مدرن با هدف یکسان‌سازی عملکرد وکلا در جامعه امروزی با حفظ شأن وکیل و نهاد وکالت و با ارزش قرار دادن حفظ استقلال وکیل البته با وجود نظارت از سوی قوای سه‌گانه، به تصویب هیئت دولت رسیده و پس از آن تقدیم مجلس شورای اسلامی شده تا در کمیسیون حقوقی مجلس بررسی و به صحن علنی برای تصویب وارد شود. اگرچه به نظر برخی از وکلا با اینکه در ماده ۲۱۲ قانون برنامه پنجم توسعه، تدوین این لایحه بعهده قوه قضائیه گذاشته شده است، اما این لایحه یک لایحه قضایی نیست و فاتحه‌ای است بر دستاورد گذشتگان و استقلال نسبی موجود وکلا را از بین برده و به قولی زبان وکیل را در دفاع از حق کوتاه می‌کند. از این رو اساس این لایحه و وجود رد پای ممنوعیت‌ها و کاستی‌ها و انتقادهایی که به آن وارد می‌شود مورد بررسی قرار خواهد گرفت. اینکه کانون‌های

وکلاهی دادگستری سالیان سال است که مشغول این حرفه‌اند و راه‌های مختلفی را برای بهترکردن سازمان خود برای تسهیل روند دادرسی و به تبع آن اجرای عدالت نموده‌اند، بحث درستی است و اینکه روش جدیدی برای اعضای جامعه وکالت تعیین شود که پاسخگوی جامعه امروزی و حفظ شئونات وکلا باشد کار نیکی به نظر می‌رسد اما در برخی موارد نیز باید پذیرفت که راه آزموده را آزمودن خطاست. نظارت‌های مراجع و مقامات باید این آزموده‌ها را سازمان بهتری بدهد نه اینکه نظارت به حد دخالت برسد. به نظر می‌آید انتقادات وکلا در اینکه با تصویب لایحه، استقلال وکیل در بسیاری از موارد دیگر مفهومی ندارد صحیح به نظر می‌رسد. اما از طرفی یکسان نمودن وکلا به لفظ تشکیل وکلای ملت نیز نه تنها از شأن وکیل نمی‌کاهد، بلکه در برخی موارد ایراد جامعه به تفکیک وکلا و سواد آنها را از روی نام کانون‌ها و حوزه محل خدمت نیز از بین می‌برد.

۶۵. مجموعه مقررات اخلاقی راجع به شغل وکالت (قسمت اول)

نویسنده: سرشار، محمود (ترجمه)

مقاله: کانون وکلا - شماره هفتم

سال: ۱۳۲۷ آذر

۶۶. مجموعه مقررات اخلاقی راجع به شغل وکالت (قسمت دوم)

نویسنده: سرشار، محمود (ترجمه)

مقاله: کانون وکلا - شماره هشتم

سال: ۱۳۲۷ دی

۶۷. منشور اصول اساسی وکلای اروپایی و قانون اخلاق حرفه‌ای وکلای

اروپایی

نویسنده: سیاوش علیزاده

مقاله: مجله وکیل مدافع (کانون وکلای دادگستری خراسان) تابستان

۱۳۹۱ شماره ۵.

۶۸. منشور اصول اساسی حرفه وکالت در اتحادیه اروپا

نویسنده: سید یاسر رحیمی - وکیل پایه یک دادگستری و

دانشجوی داوری تجاری بین‌المللی دانشگاه اکس - مارسی فرانسه

منبع: انجمن حقوقدانان ایران

۶۹. منشوری حاکم بر اخلاق و رفتار وکلای دادگستری

کارگروه تهیه «منشور اخلاق و رفتار حرفه‌ای وکلا» کانون مرکز

هفته نامه نقش نو، دوم آذر ماه سال ۱۳۹۲ (شماره ۲۷).

۷۰. مدل‌های اخلاق حرفه‌ای وکالت

نویسنده: شعبانی، مجید

مجله: کانون وکلا، بهار ۱۳۹۰ - شماره ۲۱۲ (۲۳ صفحه - از ۶۷ تا ۸۹)

۷۱. منشور انجام حرفه وکالت در قرن ۲۱

نویسنده: یوسفی محله، ابراهیم

ماهنامه دادگستر، شماره ۲۹، بهار ۱۳۸۷ ص ۴۰

۷۲. نقش اخلاق حرفه‌ای وکلاء در قبال موکل و ضمانت اجرای آن

نویسنده: جمدر، پریسا

مقاله کنفرانس: دومین همایش بین‌المللی فقه و حقوق، وکالت و علوم اجتماعی

سال: ۱۳۹۷

۷۳. نگاهی به ضوابط «اخلاق حرفه‌ای» در امر وکالت

نویسندگان: دهقان، نجمه، خوشحال نصرت‌آباد، بیژن، برزگر، عبدالرضا

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

«اخلاق حرفه‌ای» به عنوان شاخه‌ای از دانش اخلاق امروزه در مراکز علمی و فرهنگی دنیا از اهمیت بسیاری برخوردار شده است. گرچه در ارائه‌ی تعریفی از «اخلاق حرفه‌ای» همگان اتفاق نظر ندارند، اما به یک مسأله اذعان دارند و آن این که رعایت «اخلاق حرفه‌ای» یکی از مهمترین عوامل در موفقیت شغلی است. از سویی وکالت در محاکم دادگستری با توجه به نقش و جایگاهی که در تحقق عدالت و اجرای آن دارد، همواره به عنوان یکی از مهمترین مشاغل و حرف در جوامع شناخته می‌شده است و از نوعی تقدس برخوردار است. بنابراین کسانی که این شغل را عهده‌دار می‌شوند بایستی در انجام آن از یک سلسله قواعد «اخلاق حرفه‌ای» و آداب رفتاری ویژه پیروی کنند. به رغم اهمیت این مسأله در قوانین ایران، قانون مستقلی در این رابطه وجود ندارد و جز برخی آیین‌نامه‌های پراکنده، دستورالعمل مشخص و قابل استنادی در این حوزه مشاهده نمی‌شود. نگارنده در این نوشتار می‌کوشد تا نگاهی کلی به برخی از حوزه‌هایی که در آنها رعایت «اخلاق حرفه‌ای» در شغل وکالت بیشتر احساس می‌شود داشته باشد. از این رو در قسمت اول به بررسی قواعد و آداب کلی مرتبط با شئون وکالت پرداخته، سپس به نحوه‌ی ارتباط وکیل با موکل می‌پردازیم. آن‌گاه وظایف وکیل نسبت به

دستگاه قضا را بررسی کرده و در پایان ضمن بررسی آداب و اصول اخلاقی مرتبط با همکاری با وکلا به یکدیگر، پیشنهادات خود را ارائه می‌دهیم.

کلیدواژگان: وکیل، آیین‌نامه‌ی لایحه‌ی قانونی استقلال کانون وکلا

۷۴. نگرشی نو به مسئله‌ی اخلاق حرفه‌ای وکیل و حقوق شهروندی

نویسنده: مهدی پوررضا

مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و حقوق

سال: ۱۳۹۳

۷۵. وکالت، بایدها و نبایدها

نویسنده: برزو نوروزی

مقاله: ماهنامه کانون، شماره ۴۶، آبان و آذر ۱۳۸۲ ص ۱۳

۷۶. وکالت عرضه یک خدمت ارزشی است

نویسنده: بهمن کشاورز

مقاله: خبرنامه کانون وکلای دادگستری استان قزوین (گزارش

همایش تشریح اخلاق حرفه‌ای وکالت) بهار و تابستان ۱۳۹۳.

۷۷. ویژگی‌های وکیل در اخلاق حرفه‌ای و نقش آن در وکالت

نویسنده: علی اکبر بلوری‌زاده

مقاله همایش: منتشر شده در اولین همایش ملی وکالت، اخلاق، فقه و

حقوق

سال: ۱۳۹۳

چکیده:

با توجه به سیر تکامل اجتماع و پیشرفت تمدن، ضرورت وجودی وکیل مدافع بیش از گذشته در جوامع بشری احساس می‌شود. از طرفی افراد هر جا بشری برای وکلای دادگستری به جهت احراز شایستگی آنان، منزلت خاصی قائل هستند و نسبت به سایر اقشار جامعه اعتماد بیشتری به این قشر دارند. در جوامع مدنی، وکیل را همچون معلم حقوقی قلمداد و پذیرفته‌اند. وظیفه‌ی وکیل در رعایت اخلاق حرفه‌ای، صرف‌نظر از سوگندی که به‌هنگام دست یافتن به این شغل شریف اداء نموده است، از جهت تعلیم و تربیت و ارتقای فرهنگ می‌باشد. بنابراین مسئولیت وکیل دادگستری در رعایت اخلاق حرفه‌ای وکالت به جهت وظیفه‌ی ضمنی تعلیم و تربیت حقوقی افراد جامعه در راستای رشد و تعالی جوامع مدنی بالاتر از مسئولیت خانواده و حتی نهاد آموزش و پرورش (مدرسه

و دانشگاه) می باشد چرا که خانواده به عنوان اولین نهاد در تربیت بوده و آموزش و پرورش به عنوان دومین نهاد تعلیم و تربیت قلمداد می گردد و جامعه‌ی وکلای آگاه و صدیق، پس از این دو نهاد از مهم ترین نهادهای تعلیم و تربیت خاصه از نظر حقوقی و قضایی می باشد و تکمیل کننده‌ی زحمات خانواده و نهاد آموزش و پرورش در جوامع پیشرفته و متمدن می باشد. طبق ماده ۶۵۶ قانون مدنی، وکالت عقدی است که به موجب آن یکی از طرفین، طرف دیگر را برای انجام امری نایب خود می نماید. بنابراین وکیل دادگستری به دلیل الزام رعایت اخلاق حرفه‌ای، مسئولیتی بالاتر از وکیل عادی دارد و به این خاطر است که از نظر حق و حقوقات به لحاظ تکالیف سنگین تر، التقات بیشتری را می طلبد. ادای سوگند، صفات و ویژگی‌های خوب وکیل در راستای رعایت اخلاق حرفه‌ای در وکالت از الزامات هر جامعه مدنی و پیشرفته برای پیشبرد سیر تکامل انسانی و الهی جوامع بشری می باشد.

کلیدواژگان: اخلاق، اخلاق حرفه‌ای، وکالت، وکیل دعاوی

فصل دوم:

کتب

اشاره؛

در این قسمت مشخصات شناسنامه‌ای ۱۶ عنوان

کتاب مرتبط با موضوع تحقیق آورده شده است

۱. The Trouble with Lawyers

نویسنده: Deborah L. Rhode

ناشر: امجد، سال ۱۳۹۶.

۲. Lawyers at work

نویسنده: Cosslett, Clare

ناشر: امجد، سال ۱۳۹۶.

۳. اخلاق حرفه‌ای وکالت و مشاوره

نویسندگان: سعید نظری توکلی، احمد امی

ناشر: موسسه فرهنگی طه، سال ۱۳۹۷

۴. اخلاق حرفه‌ای وکیل دادگستری در ایران

نویسنده: حسین داریزین

ناشر: انتشارات بهنامی، سال ۱۳۹۶

۵. آیین رفتار حرفه‌ای وکلای مدافع به انضمام حقوق حرفه‌ای
وکلای مدافع تکالیف حرفه‌ای کانون وکلا منشور اخلاقی کارکنان
کانون وکلا

نویسندگان: کیومرث سپهری، اصلان ویسی، علی اسدی، بهروز
رستمی، شهاب تجربی
ناشر: جنگل، جاودانه، سال ۱۳۹۴

۶. آیین وکالت (تبیین شیوه و شگرد دفاع در دادسراها و دادگاهها)

نویسنده: فتحی-احمد
ناشر: مجد، سال: ۱۳۹۵

۷. بایدها و نبایدهای وکیل دادگستری (کلیه قوانین و مقررات
وکالت دادگستری) به همراه...

نویسنده: مرتضی شیخ الاسلامی، مشهد ایوبی‌فر، سال ۱۳۹۴.
مجموعه مقالات همایش نواندیشی در قلمرو وکالت
ناشر: فکرسازان، سال ۱۳۹۱

۸. بررسی تطبیقی وظایف حرفه‌ای وکیل دادگستری بانضمام: قوانین و مقررات وکالت...

نویسنده: محمدرضا انصافداران

ناشر: جنگل: جاودانه، سال ۱۳۸۹

۹. عدالت خواهی در وکالت، پژوهشی در اخلاق حرفه‌ای وکلای دادگستری ایران

نویسنده: غلامحسین رئیسی

ناشر: برگ زیتون، موسسه حقوقی ندای عدالت، سال ۱۳۸۷

۱۰. فنون و کالت در حقوق ایران

نویسنده: مریم حشمتی

ناشر: اندیشه عصر، ۱۳۹۲. ص ۱۲۴

۱۱. کتاب وکالت

نویسنده: محمد خداداده

ناشر: تهران، محمد خداداده، سال ۱۳۹۲

۱۲. مصادیق رفتار خلاف شان وکالت

نویسنده: عبدالله سمّامی، مرتضی شیخ الاسلامی

ناشر: خرسندی، سال ۱۳۹۲

۱۳. منطق وکالت: استدلال‌ها و کاربرست اخلاق حرفه‌ای در وکالت

نویسندگان: سلمان کونانی، بهنام اکبری، دیبا امیرحشمتی

ناشر: مجد، ۱۳۹۷

۱۴. وکالت نشانی بر بلندای هدف

نویسنده: مجتبی رئیسی

ناشر: فرنام، سال ۱۳۹۵

وکالت و حق داشتن وکیل در فرآیند دادرسی

نویسندگان: سلیمیان - ابوالفضل و احمدیان - سعید

ناشر: مجد، ص ۶۱۱

سال: ۱۳۹۴

۱۵. وکیل دادگستری و اخلاق حرفه‌ای

نویسنده: بهمن کشاورز

ناشر: نشر کشاورز، سال ۱۳۹۳

۱۶. رفتار حرفه ای وکلای دادگستری کانادا،

نویسنده: نوری ، محمد علی

ناشر: انتشارات گنج دانش

سال: ۱۳۷۵

فصل سوم:

پایان نامه

اشاره؛

در این قسمت مشخصات شناسنامه‌ای ۲ عنوان پایان نامه مرتبط با موضوع تحقیق آورده شده است.

۱. اخلاق حرفه‌ای وکالت و ضمانت اجرای آن در حقوق ایران و کامن‌لا

دانشجو: فاطمه دهنداد

استاد راهنما: محسن قاسمی

استاد مشاور: اکبر میرزائزاد جویباری

سال: ۱۳۹۴

دانشگاه: دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

مقطع: کارشناسی ارشد

چکیده:

وجود اخلاق حرفه‌ای در یک جامعه و در مشاغل مختلف موجب پیشرفت آن جامعه در سطوح مختلف خواهد شد. در حرفه‌ی وکالت نیز رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای توسط وکلا علاوه بر اینکه موجب برکت در شغل وکالت است موجب حفظ اعتماد و حس امنیت و اطمینان مردم نسبت به جامعه وکالت می‌باشد. نقش وکلا به عنوان وکلای مدافع متخصص در اجرای عدالت ایجاب می‌نماید که آنان شرافتمندانه و ماهرانه رفتار نمایند ازین‌رو این تحقیق سعی در بررسی اصول اخلاق حرفه‌ای که وکلا ملزم به رعایت آن می‌باشند در نظام حقوقی ایران و بررسی تطبیقی آن با کشورهای دارای نظام حقوقی کامن‌لا داشت. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای همچون رازداری، رعایت مصلحت موکل، انجام مورد وکالت،

رعایت شئون وکالت، صداقت و درستکاری، وفاداری، رعایت ادب و انصاف و شجاعت در حرفه‌ی وکالت بر هر وکیلی در رابطه با موکلش لازم و ضروری به نظر می‌رسد. در جوامع غربی خصوصاً در نظام حقوقی کامن لا رعایت این اصول اخلاق حرفه‌ای بررسی و بر ضرورت آن تاکید شده است و خیلی از این اصول به شکل مدون گردآوری شده است. در ایران نیز اقدامات صورت گرفته در زمینه تدوین اصول اخلاق حرفه‌ای وکالت و اعمال ضمانت اجراهای عدم رعایت این اصول که شامل مسئولیت انتظامی، مدنی و کیفری می‌شود قابل تقدیر است ولی کماکان جای خالی وجود یک آیین نامه‌ی تدوین شده‌ی مشخص در این زمینه بیش از پیش احساس می‌شود.

کلیدواژگان: اخلاق حرفه‌ای، وکالت، وکیل و موکل

۲. حمایت کیفری و انتظامی از اخلاق حرفه‌ای در وکالت دادگستری

نویسنده: مقدسیان، پریرسا

دانشگاه: تهران

سال: ۱۳۸۹

مقطع: کارشناسی ارشد